

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd Herbipolin Abbatis, viri suo aeuo doctiss. ... Partis Opera Historica, Qvotqvot hactenus reperiri potuerunt, omnia

Partim E Vetvstis Fvgientibusque editionibus reuocata, & ad fidem
Archetyporum castigata; partim ex manuscriptis nunc primùm edita ;
Qvorvm Catalogvm Aversa pagina exhibet

Iohannis Trithemii Spanheimensis Primo, Deinde D. Iacobi Maioris Apvd
Herbipolin Abbatis, viri suo æuo doctissimi Secvndæ Partis Chronica
Insignia Dvo - I. Coenobii Hirsavgiensis, Diœcesis Spirensis: eius
foundationem & progressum ab Anno Christi DCCCXXX. vsque ad Annum
MCCCLXX. II. Coenobii ...

Trithemius, Johannes

Francofvrti, 1601

LVXI. Iohann. Trithem. Ab. Span. Iacobo Wimphelingio Selestadiensi amico
S.

urn:nbn:de:0128-1-17336

nondum apud nos in catalogum sanctorum videatur adscriptus Benno, quem regnare cum sanctis in cœlo non dubitamus, ab eis veneratione cogamur desistere, neque suffragia tanti viri nobis liceat inuocare. Sed cum vita eius sanctissima plena virtutibus à veterioribus suisque contemporaneis luculenter habeatur descripta, & multa quotidie in Ecclesia Misnensi ad eius tumulum fiant miracula, Christianitatis amator, cultor, atque defensor integerrimus & Christianissimus princeps Saxonum, Misnensiumque Dux memoratus Georgius, pia deuotione motus, pro eius canonizatione laborandum duxit, & commissarios qui examinarent singula, à tua sanctitatis prædecessore Alexandro Papa sexto impetrauit. Alexander vero morte sublatus expedire negotium diui Bennonis non potuit, & forsitan non debuit, propterea quod diuina prouidentia tanti viri honorem tuis temporibus deputauit, tibi que amicissimum sibi præfulem sanctorum adscribendum caralogo referuauit. Quocirca tuam sanctitatem beatissime pater qua possumus humiliter rogamus, Bennonem apostolicum virum nobis venerandum concedas, eiusque nomen cum sanctis Dei cōfessoribus celebrandum inscribas, & quod tuo muneri referuatum est, in gloriam alterius non patiaris deuenire. Crede mihi pontificum maxime, Bennonem conferendo patribus diuis cultum Dei non mediocriter ampliaueris, tuo quoque celeberrimo nomini sempiternam apud Saxones memoriā comparabis in terris, & diuo interueniente Bennone, pro ampliato cultu diuino bonam recipies mercedē in cœlis. Hoc vnanimiter à tua sanctissima maiestate petimus omnes quoque diui Bennonis merita vel in nobis vel in alijs sumus experti. Exaudiamur à te clementissime pater iterum atque iterum rogamus, faciesque rem gratam Deo, vtilem & honestam populo Christiano, & supplicantibus nobis perpetua gratitudine memorandum. Omnipotens Deus, cuius vicarium agis in terra beatitudinem tuam ad nostram salutem diu conferuet incolumem. Ex Budor. 21. mensis Iulij anno Christianorum 1506.

L X V.

IOHANNES TRITHEM. AB. SPANHEM. DILECTISSIMIS IN CHRISTO FILIIS SYNERAM IN DOMINO CHARITATEM.

QUAM mutentur cito mentes hominū quotidie satis experimur, non solum in extraneis, sed etiam quod valde miramur in vobis, si tamen vera sunt quæ nobis per Priorem vestro sunt nomine relata. Ad monasterium reuertamur oratis, & obstacula quæ mentem nostram non immerito offendunt, quod sæpe mandauimus, necdum abstulistis. Cogitate fratres cui potius hæc vestra negligentia nocere possit. Non existimetis me anhelare ad Spanheim, qui alibi mihi cum Dei auxilio facile melius possum provide. Vestri tantum misereor, vos inuitus desero, quos in Christo congregans enutriui. Quod si mihi per vos data fuerit occasio qua vos iuste deserere possim, scientes scitote quia nunquam in æternum ad vos redire consentiam, sed fortunam sequar oblatam. Quam temeritatam nobis iniuriam fecerint æmuli non ignoratis, licet ipsi nunc dicant, nihil se in odiū nostri cogitasse, sed in illos potius cœpisse iniuriam, qui minas abbati Moguntino intulerunt. Quod vero consulitis Duci literas scribamur supplicatorias, est causa nos prohibens, maxime vero manifestum, quod nihil in eum peccauimus vnquam, ipse vero in nos cuius sit animi, & quam ob causam, nos non latet. Vos autem quod bonum vobis videtur cum illo agite, nos quidem ad eum pro nobis non scribemus. Complacuit autem nobis non absque ratione, causam differre omnem vsque ad capitulum annale, quod in proximo celebrabitur apud Moguntiam, quo & patrum exploremus sententiam, & eos in rem ardua noluisse præterire comprobemur. Interea paululum sustinete, quoniam celebrato capitulo vobis mentem nostram opere faciemus manifestam. Valere & pastoris vestri memoriā ad Deum habetote. Ex Budori 6. die mensis Iulij anno Christianorum 1506.

L X V I.

IOHANN. TRITHEM. AB. SPAN. IACOBO WIMPHELINGIO SELESTADIENSI AMICO S.

IN toto biennio nunquam mihi data fuit occasio qua tibi certo scribere possem, bello in nos seuiente grauissimo, & magnam rebus nostris mutationem, Deo sic permittente, sumentibus. Nam anno salutis nostræ quarto supra quingentesimum atque millesimum

deatur adscriptus Benno, quem regem
eratione cogamur desistere, neque suffe-
a eius sanctissima plena virtutibus immu-
beatur descripta, & multa quodammodo
Christianitatis amator, cultor, acq; do-
saxonum, Misensiumque Ducem
anizatione laborandum dicitur de
aratis prædecessore Alexandro Pape
edere negotium diui Bennonis in
ouidentia tanti viri honorem non
refulem sanctorum adscribendum
illime pater qua possumus huiusmodi
venerandum concedas, eiusque
tribas, & quod tuo muneri referantur
le mihi pontificum maxime, Benno
diocriter ampliareis, tuo quoque
memoria comparabis in terris, & diu-
no bonam recipies mercedem in caelis. Hic
us omnes quoque diu Bennonis mem-
ur te clementissime pariter iterum
tilem & honestam populo Christiano
horandum. Omnipotens Deus, cuius
tram salutem diu conferuet in colom-
1506.

AB. SPANHEM. DILE.

sceram in Domino
m.
odi die satis experimur, non solum in
ois, si tamen vera sunt quae nobis per
ium reuertamur oratis, & obsecra-
um sæpe mandauimus, nec dum ob-
entia nocere possit. Non enim me
ei auxilio facile melius possum prode-
s in Christo congregans enutriti. Quod
ferere possim, scientes scire quod
fortunam sequar oblata. Quin
atis, licet ipsi nunc dicant, nihil in nobis
am, qui minas abbati Mogantino im-
supplicatorias, est causa nos probens
eccauimus ynquam, ipse vero in nos
Vos autem quod bonum vobis videri
scribemus. Complacuit autem nobis
que ad capitulum annale, quod in
rum exploremus sententiam, & ex
era paululum sustinere, quoniam ob-
ciemus manifestam. Valete & postea
i 6. die mensis Iulij anno Christiano

SPAN. IACOBO WIM.

si amico S.
sio qua tibi certo scribere possem, holo
ostri mutationem, Deo sic permit-
o supra quingentesimum atque milie-

num circa festum Pentecostes conspirantes in vnum Bauari, Sueni, & Hassones, cum cer-
tis alijs principibus, Comitibus, ac ciuitatibus, omnem terram sereniss. principis nostri
Philippi Comitis Palatini, tam hic circa Rhenum quam in Bauaria vbiq; hostili perua-
gantes incursum, quicquid inuenerunt non satis munitum rapuerunt, nulli parcentes loco,
nulli religioni deferentes, sed neque sexum reuerbantur, neque aetatem. Spoliauerunt
Ecclesias & monasteria depradati sunt, auferentes quicquid inuenerunt, calices, altarium
quoque operimenta, campanas, & cuncta utensilia, tam ad diuinum cultum, quam ad ho-
minum pertinentia vsu. Multæ circa nos villæ satis pulchræ & magnæ cum ornatissi-
mis ecclesijs per hostes incensæ sunt, funditusque ignibus consumptæ iacent. Illud quo-
que insigne coenobium nostri ordinis Lympurg prope Durckheim per satellites Comitiss
de Lyningen cum ecclesia & omnibus habitacionibus suis in fauillam redactum est, peni-
tusque destructum. Duo illa monasteria circa nos, alterum porta Mariæ * Wilhelmitarū
per Alexandrinos, alterum vero S. Disibodi * Cisterciensium per Palatinenses omnibus
mobilibus bonis tunc inuentis spoliata fuerunt, & ne incenderentur pecunia redem-
pta. Nostri quoque monasterii cortes pene omnes aut incensæ, aut alias penitus destru-
tæ iacent. Interea dum hæc agerentur hic circa nos, ego in oppido Palatini proximo
Creutzenach, quo in vigilia Petri & Pauli hostium timore secesseram, per duas & viginti
hebdomadas manere coactus fui, non sine maximo rei familiaris iactura. Quicquid en-
nim fuit in monasterio, ne hostibus cederet in rapinam, illuc deferre oportebat. Et multa
quidem inter vehendum reuendendumque fuerunt distracta vel etiam collisa, dum ne-
mo nostrum adesse potuit, qui diligentiam rebus necessariam adhibuisset. Sedato tan-
dem vtcunque tumultu furientis populi, ad coenobium reuertor meum, frumento & ne-
cessarijs pene vacuum, quæ omnia ratione belli fuere consumpta, & ecce paucis mensibus
transactis me Budori existente, quidam ex monachis & capiciarijs nostris, quos appella-
mus donatos, nescio quo spiritu ducti, cum Cynonotis, propter Palatinum nobis occulte
infestis, in nos conspirasse notati sunt, & Ducem Translyuanum nobis reddiderunt
infensum. Qui falsis delationibus accommodans fidem, quosdam è familia nostra sub
immunitate ecclesiastica fecit detineri, causas confictas allegans, cum omnia ex alio fonte
prodirent. Ego Budori factum audiens, rei indignitate permotus, à prima die mensis
30 Aprilis millesimi quingentesimi quinti salutis nostræ anni vsque in hunc diem extra mo-
nasterium mansi, non metu Ducis vel alterius cuiuscunque sed iniuriarum memoria in-
dignabundus fui in Marchia Brandenburgensi mensibus nouem, cum serenissimo prin-
cipe Ioachim sacri imperij electore, à pluribus annis desideratus ab eo rogatusque, & iam
remuneratus ab illo non medioeriter discedens Budorim reuersus sum, hicque manens
donec videam quid mihi sit vtiliter faciendum. Multæ sunt rationes & causæ penes me,
propter quas redire ad Spanheim non facile consentiam: ne quid tamen egisse videar in-
consultis patribus, ordinis eorum præstolabor conuentum, qui in capite Septembris apud
Moguntiacum ex more celebrabitur. Si rebus meis potuerint vtili ratione consulere,
bene factum est: sin vero nequiverint, vel certe neglexerint, dabit ipsa necessitas mihi consilium,
vt fortunam sequar vrgentem. Neque primus sum qui locum sibi commissum iniuriatus
deseruit, ne seruiret ingratis, cum plures ante me non solum abbates, verum quoque
& pontifices suas propter improbitatem subditorum dignitates prælaturasque dimittentes
proprie consulere salutem. Omnipotens ac piissimus DEVS, qui pascit auiculas cæli, datque
iumentis escam in tempore oportuno, mihi quoque non dubito prouidebit vnde viuam,
qui nec multa desidero, nec magna concupisco. Habens enim victum & vestimentum,
& iuxta verbum sancti Christophili, his iam didici contentari, sicuti & Græcorum quidam dixit:

Οὐκ ἐθίλω πλετεῖν οὐκ ἐνχομαι, ἀλλὰ μοι εἶναι
Τὸν δὲ τῶν ἐλλείποντων ἔχοντι κακόν.
Non quero ditari nec opto, sed mihi sit
Viuere in modicis mihi habenti malum.

Scire cupimus quid cuderis noui: neque ocio te languescere credimus, neque sine
lucubratione continua expendere diem posse vel vnum. Vale nostri memor ad De-
um. Ex Budori vltima die mensis Iulij anno Christiano-
rum 1506.

Tt

Belli Bann-
rico mentio.

* Marten-
sfort.
* Disibodam
berg.

Esal. 140.

1. Timot. 5.